

TØNSBERG
KOMMUNE

– der barn ler

Fagplan Aktiv aldring og fremtidens eldreomsorg 2022-2024 (rev. hvert 2. år)

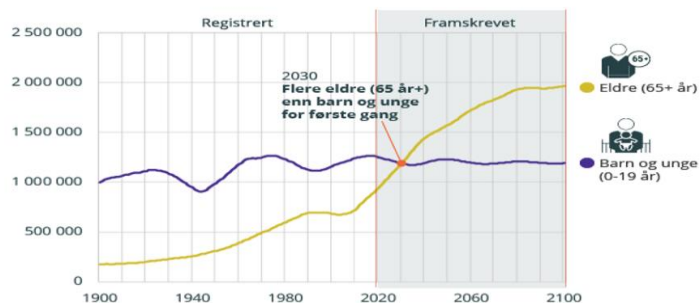
*Kommunens kunnskapsbaserte plan for
å møte veksten i antall eldre i årene
frem mot 2050*

*Trond R. Frøyen
Seniorrådgiver Stab Mestring og helse*

Demografisk utvikling

Flere eldre enn barn og unge

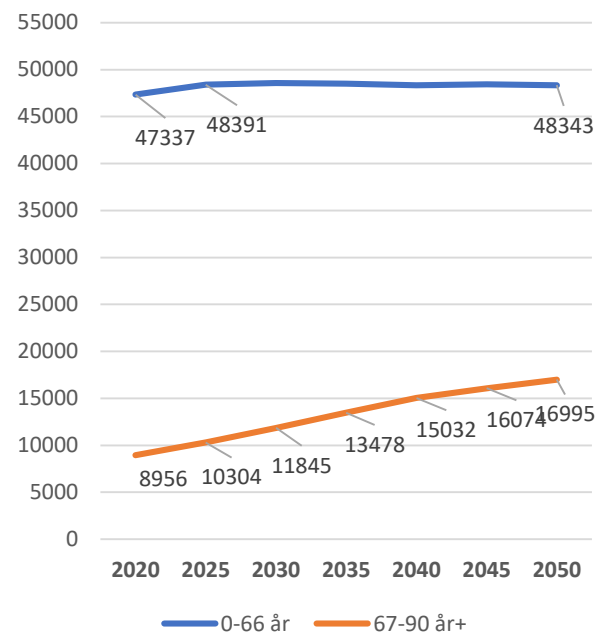
Hovedalternativet (MMM)

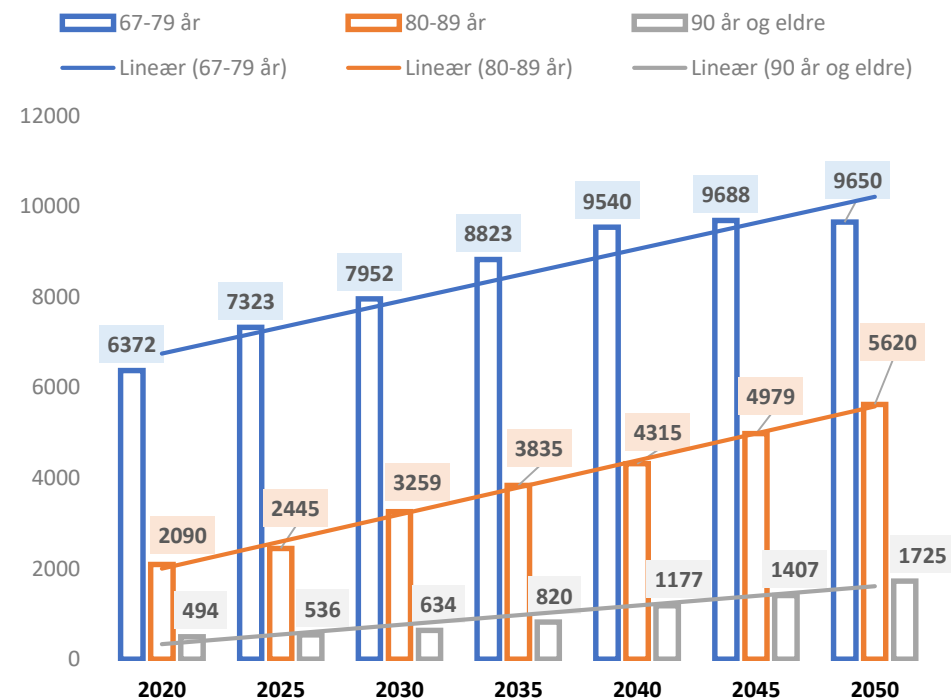
www.ssb.no/tabell/12881

Statistisk sentralbyrå
Statistics Norway

Befolkningsutvikling Tønsberg kommune over og under 67 år

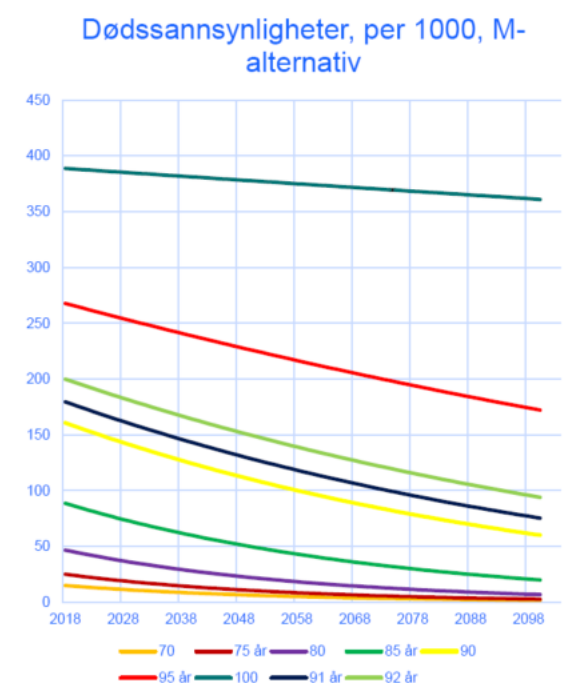
Befolkningsfremskrivning Tønsberg kommune 2020-2050, 67 år og eldre (hovedalt. SSB)

ALDERSGRUPPE	PROSENTVIS VEKST 2020-2050 (avrundet)
67 – 79 år	≈ 51 % flere i aldersgruppen i 2050 sammenlignet med 2020
80 – 89 år	≈ 169 %
90 år og eldre	≈ 249 %

Utvalgte kjennetegn ved fremtidens eldre

- Vi vil med stor sannsynlighet leve lenger, selv om det usikkert om disse årene blir med eller uten sykdom (der førstnevnte kan gi et betydelig økt press på kommunens helse- og omsorgstjeneste).
- Noe støtte i forskning på bedre helse enn tidligere generasjoner, og at sykdom inntreffer sent i livsløpet med et kort sykdomsforløp før død («Compression of morbidity» hypotesen). Foreløpig tyder alt så langt på at levealderen fortsetter å øke både blant kvinner og menn i vår del av verden.
- Vi vil mest sannsynlig få en større andel med kognitiv svikt/demens, så fremt det ikke gjøres gjennombrudd i forskningen på demens. Usikkert hvorvidt og i hvilken grad høyere utdanningsnivå i befolkningen kan/vil påvirke utviklingen av demenssykdommer. Noe forskning som viser at fysisk aktivitet/bevegelse gjennom livet i vesentlig grad reduserer sannsynligheten for utvikling Alzheimers sykdom.
- Vi forventer mer, og forventer å bli involvert og satt i sentrum.
- Vi får flere eldre med innvandrerbakgrunn, og med et noe annet sykdomsbilde.
- Vi får langt flere eldre med høyere utdanning.
- Vi får mange som ønsker bli boende hjemme til de dør og/eller lengst mulig. Over 85% ønsker å bo i eget hjem livet ut når de spørres ut fra dagens livssituasjon og sine egne tanker om fremtiden.
- Vi kan få generasjoner med flere livstilssykdommer blant annet som følge av et høyere alkoholforbruk, for lite aktivitet/bevegelse i befolkningen, overvekt og fedme.

Usikkerheter vi står foran og må forholde oss til

- Befolkningsfremskrivninger er usikre...jo lenger frem i tid, jo mer usikre blir de
- Får vi færre sykdommer når vi blir eldre og lever lenger uten sykdom, eller lever vi lengre med sykdom?
- Vil nye behandlingsmetoder utsette behovet for tjenester, forlenge behovet for tjenester eller kan vi forvente begge deler?
- Hvordan ser fremtidens teknologi ut og hvordan vil den eventuelt forandre oss, samfunnet og helse- og omsorgstjenesten?
- Vil den uformelle omsorgen i Norge som er beregnet til ca 136000 årsverk i dag øke i takten med veksten i antall eldre, holde seg på dagens nivå eller reduseres?
- Vil arbeidsmarkedet og utdanningsinstitusjonene gi oss tilstrekkelig tilgang på faglærte i årene fremover? Er det mulig å importere arbeidskraft fra andre land som står i samme situasjon som oss?
- Hvordan vil en fremtidig ny pandemi, klimaendringer eller andre større hendelser med dets potensielle konsekvenser påvirke hvordan kommunen/samfunnet må innrette helse- og omsorgstjenestene?

(Beregning av årsverk uformell omsorg er hentet fra Demensplan 2025)

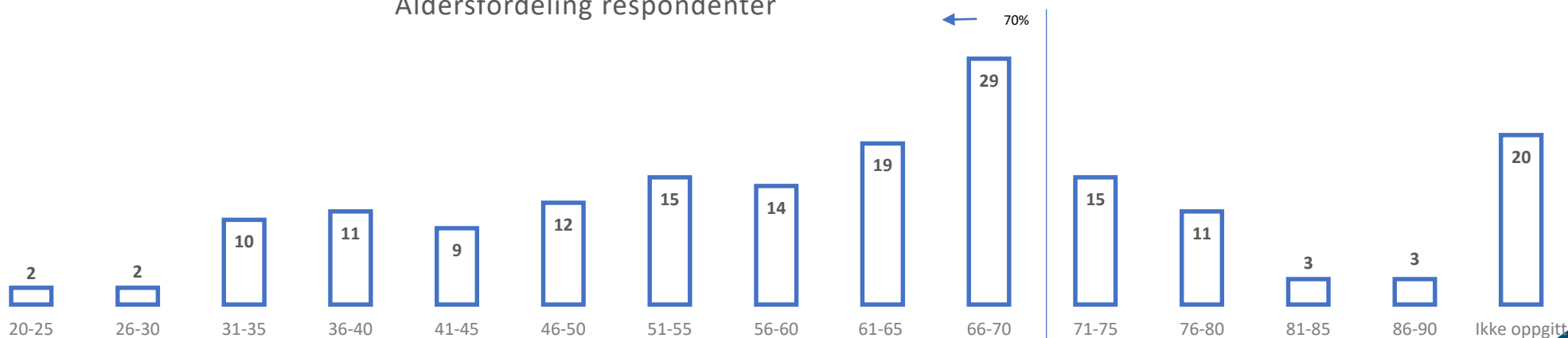
Innbyggerundersøkelsen mai/juni 2021

175 innbyggere svarte på undersøkelsen på nett og på seniorsentrene i kommunen

Antall respondenter fordelt på kjønn

Aldersfordeling respondenter

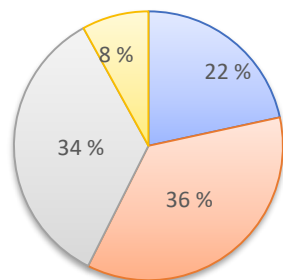

TØNSBERG
KOMMUNE

– der barn ler

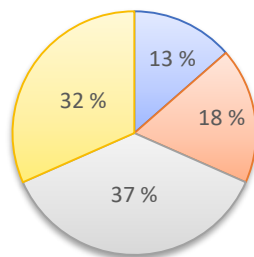
Kommunen har gode støtte og avlastningsordninger for pårørende

58% er helt eller delvis **uenig** i at kommunen har gode støtte og avlastningsordninger for pårørende.

■ Helt uenig ■ Delvis uenig ■ Delvis enig ■ Helt enig

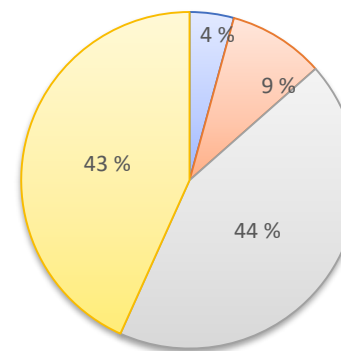
Når jeg blir eldre ønsker jeg å bidra som frivillig overfor andre eldre som har behov for sosial kontakt med andre mennesker

69% er helt eller delvis **enig** i at de ønsker å bidra som frivillig overfor andre eldre som har behov for sosial kontakt.

■ Helt uenig ■ Delvis uenig ■ Delvis enig ■ Helt enig

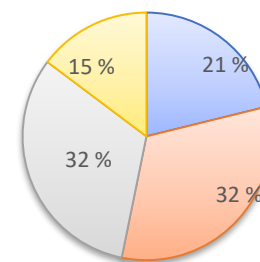
Jeg ønsker å bo hjemme så lenge jeg kan og aller helst livet ut

87% er helt eller delvis **enig** i at de ønsker å bo hjemme så lenge de kan eller livet

■ Helt uenig ■ Delvis uenig ■ Delvis enig ■ Helt enig

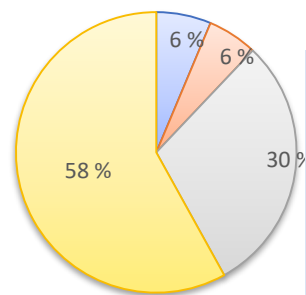
Kommunen har et godt utbygd tilbud for aktivitet og møteplasser for eldre

53% er helt eller delvis **uenig** i at kommunen har et godt utbygd tilbud for aktivitet og møteplasser for eldre.

■ Helt uenig ■ Delvis uenig ■ Delvis enig ■ Helt enig

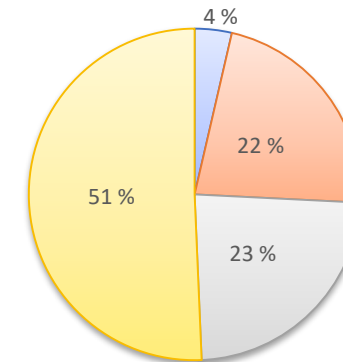
Jeg ønsker å ta i bruk ny moderne teknologi og hjelpemidler slik at jeg kan klare meg mest mulig selv

88% er helt eller delvis **enig** i at de ønsker å ta i bruk ny teknologi og hjelpemidler slik at de kan klare seg mest mulig selv.

■ Helt uenig ■ Delvis uenig ■ Delvis enig ■ Helt enig

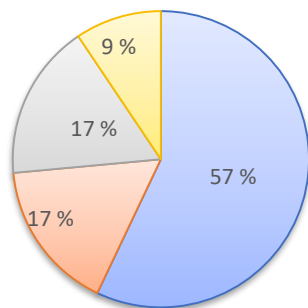
Kommunen bør etablere flere møteplasser der flere generasjoner kan møtes

74% er helt eller delvis **enig** i at kommunen bør etablere flere møteplasser der flere generasjoner kan møtes.

■ Helt uenig ■ Delvis uenig ■ Delvis enig ■ Helt enig

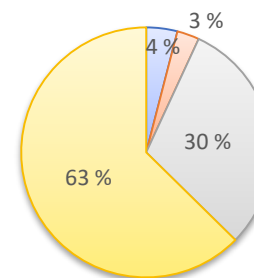
Jeg er kjent med tilskuddsordninger for tilrettelegging av egen bolig for alderdommen

74% er helt eller delvis **uenig** i at de kjenner til tilskuddsordninger for tilrettelegging av egen bolig for alderdommen.

■ Helt uenig ■ Delvis uenig ■ Delvis enig ■ Helt enig

Jeg vil selv ta ansvar for min alderdom så langt jeg kan, blant annet ved å tilrettelegge min bolig for alderdommen eller ved å anskaffe meg en mer tilrettelagt bolig på egen hånd etterhvert som jeg blir eldre

93% er helt eller delvis **enig** i at de selv ønsker å ta ansvar for egen alderdom ved å tilrettelegge egen bolig, eller anskaffe en mer egnet selv

■ Helt uenig ■ Delvis uenig ■ Delvis enig ■ Helt enig

Hovedmål Fagplan Aktiv aldring og fremtidens eldreomsorg

1. I Tønsberg kommune bor de som ønsker det, og som kan, i eget hjem med trygge og forsvarlige helse- og omsorgstjenester fra kommunen.

2. Tønsberg kommune har et særlig fokus på forebygging, lavterskeltiltak, mestring og rehabilitering og et differensiert dag-, aktivitets- og avlastningstilbud for brukere og pårørende med tilstrekkelig kapasitet til å dekke innbyggernes behov.

Delmål 1: Tønsberg kommune har et tilstrekkelig antall heldøgnsbemannede omsorgsplasser for de som ikke lenger klarer å bo i eget hjem 77

Delmål 2: Kommunens helse- og omsorgstjenester har tilstrekkelig kapasitet og et høyt faglig nivå som gir trygge og forsvarlige tjenester, der et sterkt mestrings- og rehabiliteringsperspektiv bidrar til at flest mulig mestrer egen hverdag i egen bolig lengst mulig 78

Delmål 3: Tønsberg kommune har gode støtte- og avlastningsordninger for pårørende og profesjonell oppfølging av frivillige slik at flest mulig kan bo hjemme lenger og fortsatt oppleve trygghet i hverdagen, samtidig som pårørende så langt som mulig kan leve et normalt liv i eller utenfor arbeidslivet 79

Delmål 4: Tønsberg kommune har god rekrutteringskompetanse og faglært personell i helse- og omsorgstjenesten 80

Delmål 5: Tønsberg kommunes digitale løsninger og velferdsteknologi bidrar til økt trygghet og egenmestring for hjemmeboende og deres pårørende 80

Delmål 6: I Tønsberg har vi et godt utbygd dag- og aktivitetstilbud med et variert og mangfoldig tilbud tilpasset nye generasjoner eldre 81

Delmål 7: Tønsberg kommune har et særlig fokus på forebygging gjennom aktiv oppsøkende virksomhet der det gis råd og veiledning om alderdommen og helseforebyggende tiltak den enkelte kan iverksette med eller uten hjelp fra kommunen. 82

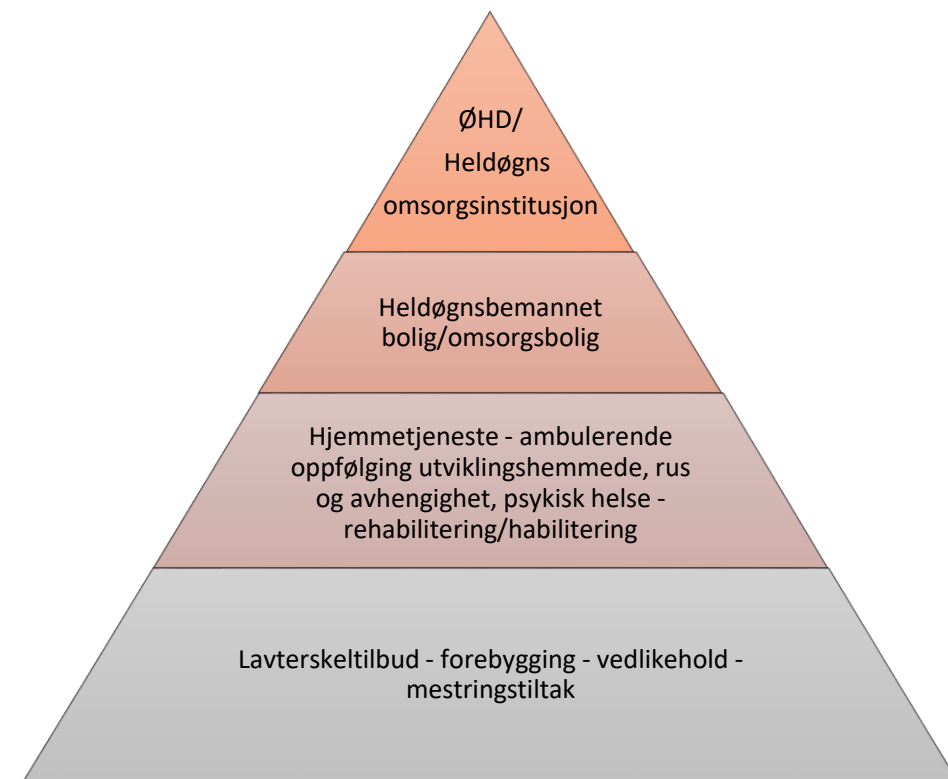
Delmål 8: I Mestring og helse opplever brukere og pårørende reell brukermedvirkning på individ- og systemnivå før beslutninger tas 83

Delmål 9: Kommunens kommunikasjons- og informasjonstiltak bidrar til at innbyggere kan bli boende i egen bolig og forebygger ensomhet og fysisk inaktivitet 83

Delmål 10: Bolig- og områdeutviklingen i Tønsberg kommune bidrar til økt integrering på tvers av generasjoner og etablering av nye innovative boløsninger 85

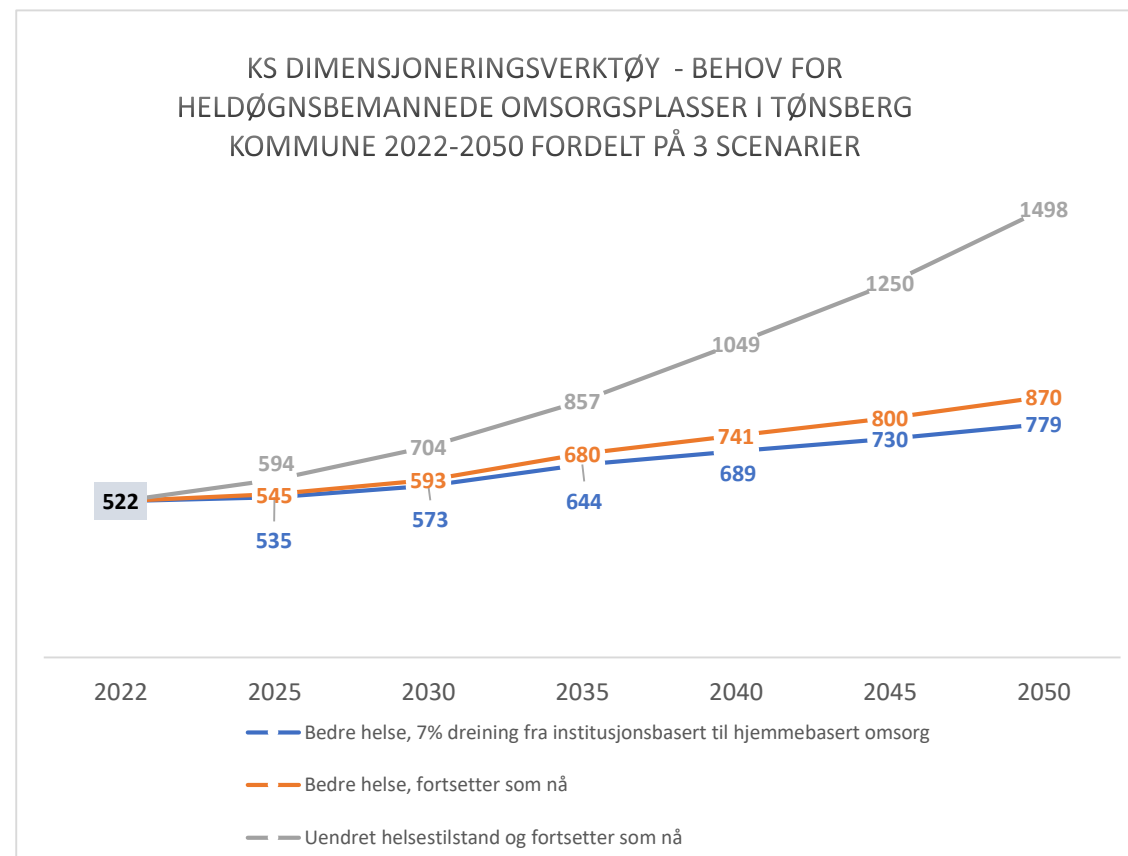
Fagplan Aktiv aldring og fremtidens eldreomsorg

- Anbefales en betydelig satsing på tiltak lavt på omsorgstrappen, blant annet:
 - Kommunikasjons- og informasjonstiltak/-kampanjer. Særlig viktig å komme i kontakt innbyggere som bor alene og/eller som opplever ensomhet i hverdagen.
 - Rekrutteringstiltak ift frivillighet
 - Hvordan forberede alderdommen, bosituasjon, hjelpemidler etc
 - Forebyggende og helsefremmende tiltak man kan gjøre selv, eller gjennom å delta i en kommunal aktivitet
 - Oversikt over kommunens ulike tilbud, m.m.
 - Økt dimensjonering og differensiering av dag- og aktivitetstilbud, blant annet for å forebygge utenforskap og ensomhet, og sikre et tilbud i tråd med innbyggers interesser og behov (moderniseringsbehov) – plan utarbeides i 2022
 - Styrking av den hjemmebaserte omsorgen – utarbeides en opptrappingsplan med betydelig vekt på et mestrings- og rehabiliteringsperspektiv. Kommer til politisk behandling innen 1. aug 2022
 - Økt bruk av digitale verktøy/løsninger som både øker effektiviteten og som gir økt egenmestring og trygghet for brukerne
 - 100% andel faglærte innen 2030; gradvis opptrapping (70% andel innen 2024)
- I fagplanen anbefales en nøktern og kunnskapsbasert utbygging av døgnbemannede omsorgsplasser, i første omgang ved Træleborg, deretter Re og Olsrød.
- Fagplanen skal revideres hvert 2. år. Plan for Leve Hele Livet (vedlagt fagplan skal revideres hvert år frem til og med 2024)

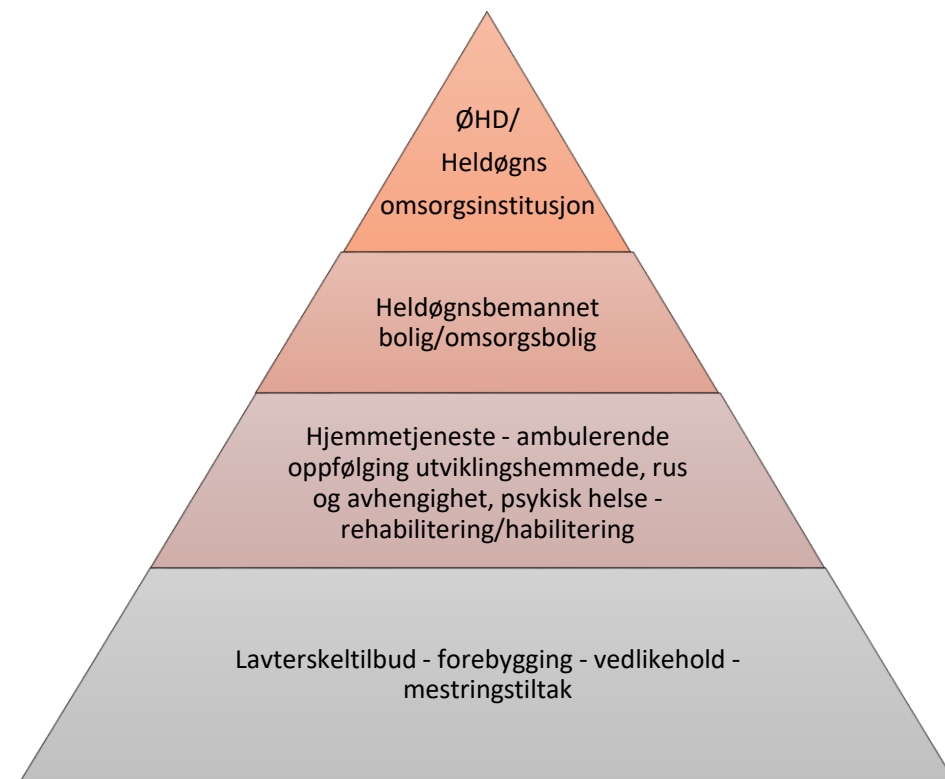
Anbefalinger døgnbemannede omsorgsplasser

- Opprettholde dagens antall institusjonsplasser. Møte veksten i antall eldre med bygging av døgnbemannede omsorgsboliger (i tråd med KS' verktøy).
- Alle nybygg skal ha en kunnskapsbasert utforming – byggene skal «invitere inn, fremfor å stenge ute» – det skal legges vekt på fellesarealer ute og inne som kan deles med den øvrige befolkningen – alle bygg skal gi et positivt tilskudd til lokalmiljøet og bidra til inkludering av, og kontakt mellom, flere generasjoner
- Utbygging Træleborg, Re og Olsrød der all utbygging gir netto tilvekst av nye plasser. Leie av Maribu og Marie Treschow?

Lærings- og mestringssenter ved Træleborg

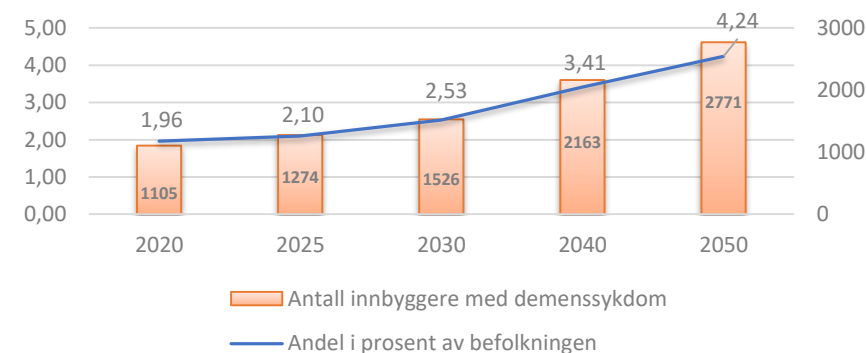
- Kurs og opplæring av pårørende
- Videreutvikle og koordinere samarbeidet med frivillige i kommunen
- Innhenting av brukererfaringer for å videreutvikle tjenestene ved senteret
- Kurs for alle over 75 år, med tilbud om påfølgende hjemmebesøk
- Kompetanseheving av kommunens innbyggere om alderdommen og hva man selv kan gjøre for å forberede seg på denne
- Veiledning til pårørende når man lever med et sykt familiemedlem
- Rådgivende instans for brukere som har behov for råd, støtte og veiledning i forhold til egen sykdom
- Helsefremmende tilbud/aktiviteter for innbyggere som er i risikozonen for å utvikle sykdom
- Legge til rette for og bidra til informasjon overfor kommunens innbyggere som øker kunnskapsnivået om helse og faktorer som kan forebygge skade og sykdom (både fysisk og psykisk m.m)

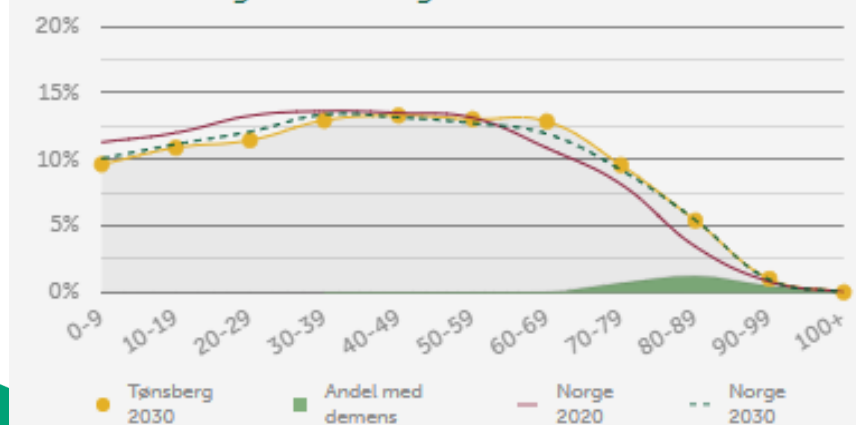
Anbefalinger demens

- Det anbefales en bred og inkluderende tilnærming til mennesker med demens (og annen kognitiv svikt) og ikke lukkede mindre samfunn i samfunnet (som demenslandsbyer)
- Kompetanseheving av ansatte og innbyggere i forhold til demenssykdom og tiltak som kan forebygge utviklingen av demens
- Dag-, aktivitets- og avlastningstilbud må differensieres ytterligere og kapasiteten til disse tilbudene må økes. Det må spesielt vurderes å etablere tilbud til mennesker med demens utenfor institusjon (f.eks grønn omsorg, treningsaktiviteter innen- og utendørs mv.)
- Jobbe videre med tiltak som kan bidra til en mer alders- og demensvennlig kommune (universelt utformet uterom, holdninger, forebygge utenforskap etc)
- Styrking av demenskoordinatorressursen i kommunen, i første omgang med en dobling av dagens ressurs

Antall og andel innbyggere i Tønsberg kommune med en demenssykdom 2020-2050

Aldersfordeling i befolkningen

Bolig- og områdeutvikling – sosiale helsefremmede tilbud til eldre i regi av private som et supplement til kommunens tilbud

- Behov for en økt og differensiert boligmasse for eldre, med en attraktiv lokalisering i etablerte boområder med naturlige møtepunkter og nærhet til lokalt næringsliv (spesielt dagligvare, apotek mv) – også gjerne i nærhet til skole/barnehage.
- Kommuneplanens samfunnsdel «Helsefremmende og inkluderende stedsutvikling» inneholder viktige strategier og tiltak som kan skape bomiljøer og uterom som sikrer mangfold, integrering og kontaktpunkter på tvers av generasjoner
- Kommunens arealstrategi har stor betydning for stedsutvikling og boligløsninger for flere generasjoner
- Det anbefales at bolig- og områdeutviklingen følges opp gjennom kommuneplanens samfunnsdel og arealstrategien, og at kommunen gjennom disse bidrar til å påvirke private utbyggere slik at kommunen får boliger tilrettelagt for flere generasjoner. Private utbyggere bør særlig utfordres på å utvikle boligløsninger som kan bidra til å forebygge ensomhet (som f.eks Selvaag Pluss, Vindmøllebakken i Stavanger, Signaturhagen på Nøtterøy, bokonsepter med subsidierte leiligheter for studenter mot sosiale bidrag/forefallende arbeid i bokomplekset)
- Privat næringsliv bør også utfordres på å etablere arenaer som kan bidra til økt grad av sosialisering og integrering av alle aldersgrupper i kommunen, og særlig utfordres til å etablere tilbud for hjemmeboende eldre.